

**Speech directeur-generaal Cultuur en Media bij het ministerie van
Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Barbera Wolfensberger bij
uitreiking Nederlandse Muziekprijs, 27 januari 2018,
Concertgebouw Amsterdam**

Beste muziekliefhebbers, beste Maria Milstein,

- Het is mij een eer om hier voor u te mogen staan om namens minister Van Engelshoven de Nederlandse Muziekprijs uit te reiken. En waar zou dat beter kunnen gebeuren dan in dit prachtige Concertgebouw, in deze eerbiedwaardige tempel voor de klassieke muziek? Een geweldige ambiance om een muzikaal toptalent als Maria Milstein te onderscheiden.
- Dat u een toptalent bent, dat laat u ons vanavond horen. U bespeelt niet alleen uw instrument, maar u bespeelt ook de snaren van onze ziel. Elke noot is raak, en daardoor raakt uw fantastische spel ons allemaal in het hart.
- Ook nu gebeurt dat weer, door uw prachtige vertolking van het eerste vioolconcert van Bruch, samen met het Residentie Orkest. Toen Bruch werd gevraagd waarom hij als pianist juist de viool had gekozen als instrument voor zijn meesterwerk, antwoordde hij: "Omdat de viool beter dan de piano een melodie zingen kan, en de melodie de ziel van de muziek is." Uw uitvoering onderstreept deze woorden van Bruch.
- Vanavond is het de 31^e keer dat de Nederlandse Muziekprijs wordt uitgereikt, en voor de vierde keer aan een violiste. Maar anders dan de meeste musici, die nog heel jong zijn als ze worden geselecteerd voor het traject dat kan leiden tot toekenning van de Muziekprijs, was u al dertig. Dat vind ik overigens nog altijd piepjong ;-) maar daarmee bent u een echte 'mid career' winnaar.
- U bent docent aan het conservatorium in Amsterdam. U hebt al veel prijzen gewonnen, als solist én als lid van kamermuziekensembles

zoals het Van Baerle Trio. De cd 'Sounds of War', waarvoor u samen met pianiste Hanna Shybayeva sonates van Poulenc, Janáček en Prokofiev hebt opgenomen, is lovend ontvangen door de internationale pers en bekroond met de Edison Klassiek.

- We kunnen dus niet van een debuut spreken. Maar de Nederlandse Muziekprijs is niet exclusief bedoeld voor jonge mensen die aan het begin van een veelbelovende loopbaan staan. Met deze staatsprijs willen we hoogbegaafde muzikanten verder helpen naar de top. Bij de toekenning wordt er ook en nadrukkelijk gekeken naar de weg die de muzikant heeft afgelegd. En iedereen kiest natuurlijk zijn of haar eigen weg.
- Toen u 20 was, vond u zelf dat u nog niet écht klaar was voor aandacht, concoursen en solospel. Liever koos u voor een geleidelijke ontwikkeling, voor een rustige, gestage groei. Ik vind het van wijsheid getuigen dat een 20-jarige al zo goed kan reflecteren, en kiest voor een ontwikkeling die past bij het eigen temperament. Dat u daar goed aan hebt gedaan, bewijst u vandaag.
- De adviescommissie voor de Nederlandse Muziekprijs was in 2015 al onder de indruk van uw talent en podiumpresentatie. En sindsdien hebt u zich als violiste verder ontwikkeld. Ik citeer uit het juryrapport: "Het spel van Maria is gezegend met een zeer eigen intens en lyrisch karakter. Onder haar handen krijgt de viool als het ware een menselijke stem. Ze spreekt via haar instrument in een taal met een breed scala aan uitdrukkingmogelijkheden, variërend van fluisterende intimiteit tot dynamisch temperament. Elke compositie vertelt door haar spel een eigen en specifiek verhaal." Einde citaat.
- De commissie zag vol verwachting uit naar het project dat u koos voor de Muziekprijs: werken voor viool en piano én teksten rond Marcel Proust. Iets wat u naar eigen zeggen spannend vond, wat u nog niet eerder deed. Samen met regisseur en toneelschrijver Peter

te Nuyl stelde u een script samen op basis van het magnum opus van Proust: 'Al la recherche du temps perdu.'

- Geen voor de hand liggende keus. Een boek dat velen kennen, maar slechts weinigen helemaal zullen hebben gelezen. Wat u hier vooral in trof, is hoe Proust de waarde van muziek verwoordt. Zijn personage Swann wekt geen sympathie, hij is een ijdele nietsnut. Maar hoe muziek hem beïnvloedt, dat is intens ontroerend beschreven.
- Uw project kreeg eind vorig jaar een mijlpaal met het verschijnen van de cd 'La sonate de Vinteuil'. In uw zoektocht naar de compositie die model stond voor deze sonate uit het werk van Proust, speelt u sonates van de Franse componisten Debussy, Saint-Saëns en Pierné. Uw album is door de recensenten nú al uitgeroepen tot eeuwige klassieker. Ze kwamen superlatieven te kort om u te prijzen. Samen met uw zus Nathalia, die als pianiste bewijst dat het talent bij uw familie in de genen zit.

Beste mensen,

- We zien tegenwoordig steeds vaker dat kunstenaars over de grenzen van hun eigen expressies heen stappen, dat ze zoeken naar interdisciplinaire samenwerking die per project en per voorstelling kan verschillen. Zo nemen ze de ruimte om van elkaar te leren, elkaar te inspireren en samen te innoveren.
- Onze minister van cultuur, ons hele ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap; wij hóúden van deze vernieuwende kunstenaars. Want het zijn de vernieuwers, de uitvinders, de talenten die nieuwe verbindingen tussen vakgebieden leggen die voor verandering en ontwikkeling zorgen.
- Maria Milstein is een heel goed voorbeeld van zo'n kunstenaar. De manier waarop zij het Muziekprijstraject is ingegaan, zoals zij dit heeft aangepakt, zoals zij muziek, literatuur en toneel met elkaar verbindt in haar Proust-project, dat getuigt van talent, moed en originaliteit. Van een artistiek uniek inzicht, waarmee ze ons meeneemt naar een nieuwe werkelijkheid.

- Daarom wil ik graag afsluiten met een citaat van Marcel Proust zelf. Woorden, die op het lijf van Maria Milstein geschreven lijken te zijn. Ik citeer de grote Franse schrijver: “De ware ontwikkelingsreis is geen speurtocht naar nieuwe landschappen, maar waarnemen met nieuwe ogen.”
- Mag ik dan nu de laureaat naar voren roepen om de Nederlandse Muziekprijs uit te reiken?